

Yayına Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Rona SEROZAN

İstanbul Üniversitesi ve
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Başak BAYSAL

İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Kerem Cem SANLI

İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Rona SEROZAN

BORÇLAR HUKUKU ÖZEL BÖLÜM

Temel Kavramlar • Kaynaklar • İlkeler • Atipik Sözleşmeler
Satım • Mal Değişimi • Bağışlama • Uygulama Çalışmaları

İÇİNDEKİLER

3. BASIYA ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XVII

GİRİŞ

TEMEL KAVRAMLAR VE İLKELER

§1. BORÇLAR HUKUKUNUN ÖZEL BÖLÜMÜNÜN KONUSU VE TEMEL KAVRAMLARI.....	1
I. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Konusu.....	1
II. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Önemi.....	1
III. Borç İlişkisinden Hukuki İşleme, Hukuki İşlemden Sözleşmeye İnen Basamaklar	3
A) Borç İlişkisi.....	3
B) Hukuki İşlem	6
C) Sözleşme.....	7
1. Sözleşmelerin Karşılıklılık Ögesi Açısından Ayrımı: Tek Yanlılık-Çok Yanlılık, İvazsızlık-İvazlılık ...	8
2. Birleşme (Örgütlenme) Sözleşmeleri	10
3. Sürekli Sözleşmeler.....	12

4. Ticari Sözleşme: Ticari Satım.....	13
5. Tüketim Sözleşmesi	13
6. Borçlanma ve Tasarruf Sözleşmeleri	16
7. Hukuki Sebebe Bağlı ve Hukuki Sebepden Soyut Sözleşmeler	18
8. Asıl Sözleşme-Ön Sözleşme-Çerçeve Sözleşme	19
9. Sözleşmelerin Para Dışı Karakteristik Edimin İşlevine Göre Ayrımı.....	20
§2. BORÇLAR HUKUKUNUN ÖZEL BÖLÜMÜNÜN BAŞLICA KAYNAKLARI	37
I. Borçlar Hukukunun Özel Bölümünün Ana Kaynağı: Medeni Kanun - Borçlar Kanunu	37
II. Borçlar Kanunu'nun Özellikleri	38
III. Türk Borçlar Hukukunda Değişim: Yasada İyileştirmeler-Bozmalar	39
IV. Borçlar Kanununun Sistematiği: Genel Bölüm- Özel Bölüm Ayrımı	41
V. Borçlar Kanunu Kurallarının Tamamlayıcı ve Yorumlayıcı Zayıf Karakteri.....	42
VI. Borçlar Kanunu Dışındaki Borçlar Hukuku.....	43
VII. Özel Kural-Genel Kural İlişkisi.....	43
VIII. Borçlar Kanunu Kurallarının Uygulanmasında İzlenmesi Gerekli Yol	48
IX. Borçlar Hukukunun Yasal Kaynaklarıyla Sözleşmesel Kaynakları Arasındaki İlişki	53
X. Tamamlayıcı Kaynaklar: Örf ve Adet, Teamül, Yargısal İctihatlar, Öğreti.....	55
§3. BORÇLAR HUKUKUNA EGEMEN TEMEL İLKE: İRADE ÖZERKLİĞİ-SÖZLEŞME SERBESTLİĞİ.....	60
I. Borçlar Hukukunun Dinamizmi ve Liberalizmi	60
II. İrade Özerkliği-Sözleşme Serbestliği.....	61

III. İrade Özerkliğinin Doğal Yansıması: Kuralların Taraflarca Yürürlükten Kaldırılabilirliği	62
IV. Uygulamadan Kovulabilir Yedek Kuralların Güçlendirilmesi	62
V. Sözleşme Serbestliğinin Zayıfı Koruma Sosyal Düşüncesiyle Sınırlanması: Hukuka ve Ahlakla Aykırılık Butlanı	63

BİRİNCİ BÖLÜM ATİPİK SÖZLEŞMELER

§1. GENEL BAKIŞ	68
I. Sözleşme Serbestliğinin Doğal Yansıması: Yasal Tiplere Uymayan Sözleşmeler.....	68
II. Tipik Sözleşme Modelinden Sapıp Ayrılmanın Değişik Boyutları	71
III. Yasanın Karmaları ve Kırmaları.....	74
IV. Aradaki Sınırların Silikliği-Gruplandırmanın Güçlüğü	76
V. Her Bir Türün Ayrımlı Sorunları.....	76
VI. Sorunların Çözümünde İzlenecek Ortak Yol.....	77
§2. ATİPİK BİLEŞİMLER: BİLEŞİK SÖZLEŞMELER	82
I. Tanım.....	82
II. Sorunlar.....	84
III. Çözümler	85
§3. ATİPİK KARMALAR: KARMA SÖZLEŞMELER.....	88
I. Tanım.....	88
II. Türler	89
III. Kural Çokluğu-Kuram Bolluğu.....	96
§4. ATİPİK İCATLAR: KENDİNE ÖZGÜ SÖZLEŞMELER.....	98
I. Tanım.....	98
II. Atipik İcatlara Tipik Örnekler	99
A) Garanti Sözleşmesi	99

B) Kredi Kartı Sözleşmesi	101
C) Kredi Açma Sözleşmesi	106
D) Leasing Sözleşmesi	107
E) Factoring Sözleşmesi.....	109
F) İnançlı İşlem.....	111
G) Repo Sözleşmesi.....	111
H) Sulh Sözleşmesi	112
I) Tahkim, Hakemlik ve Hakem-Bilirkişilik Sözleşmesi.....	113
J) Tek Satıcılık Sözleşmesi.....	113
K) Franchise Sözleşmesi	115
L) Satılmak Üzere Bırakma Sözleşmesi	116
M) Sporcu Transferi Sözleşmesi.....	117
N) Lisans Sözleşmesi.....	118
O) Know How Sözleşmesi	118
P) Yönetim Sözleşmesi.....	118
R) Danışmanlık Sözleşmesi	119
S) Sponsorluk Sözleşmesi.....	119

İKİNCİ BÖLÜM

TEMELLİ HAK DEVRİNE YÖNELİK

SÖZLEŞMELER

§1. SATIM SÖZLEŞMESİ.....	121
I. Satımın Özellikleri, Öğeleri, Konusu ve Oluşması	122
A) Kavram-Türler	122
B) Önemi ve İşlevi.....	124
C) Ani Edimli Satım - Art Arda Yollamalı (Sürekli Edimli) Satım.....	125
D) Satımın Oluşması.....	125
E) Satımın Şekli.....	129

F)	Tam Hakkı Devreden Tasarruf Sözleşmesinin Satım Sözleşmesinden Ayrılığı ve Soyutluğu.....	130
G)	Neler Satılabilir?	135
	1. Parça ve Çeşit	136
	2. Taşınmaz ve Taşınır Eşya.....	137
	3. Eşyadan Başka Değerler	141
H)	Kaç Satılabilir?.....	146
II.	Satımda Hasar.....	151
A)	Hasar Kavramı.....	151
B)	Yeni Borçlar Kanunu 208 ile Eski Borçlar Kanunu 183 Kurallarının Karşılaştırılması.....	152
C)	Parça-Çeşit Borcu Ayrımının Hasar Rejimine Etkisi	156
D)	Borçların İfa Yeri Açısından Sınıflandırılmasının Hasar Rejimi Bakımından Önemi	158
	1. Götürülecek Borçlar	159
	2. Alınacak (Aranacak) Borçlar	160
	3. Yollanacak (Gönderilecek) Borçlar.....	162
III.	Satıcının Yükümleri ve Bunlara Aykırılığa Bağlanan Sonuçlar	166
A)	Satıcının Asli Edim Yükümleri: Zilyetliği ve Mülkiyeti Kazandırma	166
B)	Satıcının Başkaca Yükümleri	168
C)	Satıcının Yükümlerine Aykırılıklara Bağlanan Sonuçlar ..	170
D)	Ticari Satımda Satıcının Borçlu Temerrüdüne Düşmesine İlişkin Özel Düzenleme.....	172
E)	Satıma Özgü Tazminatın Hesaplanması Yöntemi	173
IV.	Satılanın Zaptından Ötürü Satıcının Sorumluluğu	174
A)	Garanti Sorumluluğu.....	174
B)	Teorik Önemi Büyük, Pratik Önemi Küçük Sorumluluk.....	177
C)	Zapt Sorumluluğunun Gerekleri.....	180
D)	Davanın Bildirimi Ödevi-Müdahale Etkisi	183

E) Sorumsuzluk Kayıtları.....	184
F) Zaptın Sonuçları.....	185
G) Alacak Satımında Özellik	186
V. Satılanın Ayıbından Ötürü Satıcının Sorumluluğu	188
A) Ayıp Sorumluluğu Hakkında.....	189
1. Nitelik Eksikliğinden Ötürü Kusursuz Sorumluluk: Garanti Sorumluluğu	189
2. Sorumluluğun Temeli: Sözleşme Yükümüne Aykırılık mı, Yoksa Yasal Garanti mi?	191
3. Genel Kuralları Dışlama mı Yoksa Onlarla Yarışma mı?	192
4. Ayıptan Ötürü Sorumluluk mu, İmkansızlıktan Ötürü Butlan mı?	194
B) Kavram Olarak Ayıp	195
1. Ayıp Nedir?.....	195
2. Ayıbın Türleri.....	197
3. Nicelik Ayıbı.....	199
4. Ayıplı İfanın Başka Şeyle Yanlış İfadan (Aliud İfasından) Ayrımı.....	200
5. Nitelik Vaadi.....	204
6. Bağımsız Garanti.....	205
C) Ayıbın Şartları.....	208
1. Ayıp Ne Zaman Mevcut Olmalıdır?	208
2. Alıcının Ayıbı Bilmemesi ve Ayıplı Malı Kabullenmemiş Olması Gereği	209
3. Ağır Hukuki Ödevler	210
4. Sorumluluğu Dışlayıcı ve Sınırlayıcı Kayıtlar.....	212
5. Hakları Kullanma Süresinin Kısılgı.....	213
D) Ayıbın Hüküm ve Sonuçları	214
1. Alıcının Haklarına Genel Bakış	214
2. Sözleşmeden Dönme.....	215

a.	Sözleşmeden Dönme Hakkının Etkisizleşmesi.....	217
b.	Sözleşmeden Dönmenin Sonuçları.....	218
3.	Satış Parasının İndirimi	221
4.	Alıcının Malın Değiştirilmesini ve Onarılmasını İsteme Hakkı.....	222
E)	İmalatçının Sorumluluğu ve Ayıp.....	224
F)	Satıcının Zapttan ve Ayıptan Sorumluluğunu Özetleyen Şema	228
VI.	Alıcının Yükümleri ve Bunlara Aykırılığa Bağlanan Sonuçlar.....	231
A)	Alıcının Başlıca Yükümü: Satış Parasını Ödeme	231
1.	Satış Parasını Ödeme Biçimi	231
2.	Satış Parasını Ödemede Temerrüt	232
3.	Peşin Satımda Alıcının Parayı Ödememesi	233
4.	Veresiye (Kredili) Satımda Alıcının Parayı Ödememesi.....	234
5.	Dönme Hakkının ve Mülkiyet Hakkının Saklı Tutulması	236
6.	Dönmeye Eklenebilecek Tazminat	239
7.	Satıcının Ve Alıcının Temerrüdündeki Yaptırımların Şematik Özeti	240
B)	Malı Teslim Alma Ödevi ya da Yükümü	240
C)	Alıcının Başkaca Yükümleri.....	242
VII.	Satımın Özel Türleri	243
A)	Taşınmaz Satımı.....	243
1.	Taşınmaz Eşyanın Çerçevesi.....	243
2.	Taşınmaz Eşyanın Özelliği.....	243
3.	Taşınmaz Eşya Mülkiyetinin Geçirilmesi Süreci	244
4.	Taşınmaz Mülkiyeti Devrinin Şarta Bağlanmazlığı... ..	245
5.	Taşınmaz Satımında Şekil	245
a.	Şeklin Kapsamı.....	247

b. Şekle Aykırılığın Sonuçları.....	247
c. Şekle Aykırılığın Yol Açtığı Hükümsüzlük ve Bu Hükümsüzlüğün Sonuçlarının Törpülenip Aşılması.....	248
6. Taşınmaz Satımının Kurulmasına Yönelik Sözleşmeler: Taşınmaz Satım Vaadi ve Alım Opsiyonları.....	250
7. Taşınmaz Satımında Hasar.....	255
8. Taşınmaz Satımında Ayıp	256
9. Taşınmaz Satımında Zapt	256
B) Taksitle Satım	257
1. Özel Sosyal Koruma.....	257
2. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Taksitle Satım	261
3. Ön Ödemeli Taksitle Satım	263
C) Beğenme Koşuluyla Satım	264
D) Örnek Üzerine (Eşantyonlu) Satım	267
E) Açık Artırmalı Satım.....	268
F) Sınırlar Ötesi (Uluslararası) Satım.....	270
§2. MAL DEĞİŞİMİ SÖZLEŞMESİ.....	272
I. Mal Değişimi Sözleşmesinin (Trampanın) Anlamı ve Önemi.....	272
II. Mal Değişimi Sözleşmesi Benzerleri.....	273
III. Üstüne Denklik Parası Ödenerek Eski Malın Yenisiyle Mübadele Edilmesi.....	275
IV. Mal Değişimi Sözleşmesinin Kendine Özgü Hukuki Sonuçları	280
§3. BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ.....	283
I. Karşılıksız Kazandırma ve Sözleşme Niteliği.....	283
II. Bağışlama Sayılmayan Karşılıksız Kazandırmalar.....	287
III. Karma ve Örtülü Bağışlama.....	289
IV. Bağışlamanın Oluşmasındaki Özellik	290

A) Bağlılıkta Gevşeklik	290
B) Ehliyetle Sıkılık.....	291
V. Şekle Bağlılık ve Şekle Aykırılık Butlanının İfayla Düzelmesi	292
VI. Ölüme Bağlı Bağışlama	294
VII. Koşula, Yüklemeye ve Amaca Bağlı Bağışlamalar	296
A) Bağışlamada Koşul (Şart)	297
B) Bağışlamada Yükleme	300
C) Bağışlamada Amaç.....	302
D) Koşula, Yüklemeye ve Amaca Bağlı Bağışlamaların Özeti	303
VIII. Bağışlayanın Sorumluluğu: Hafiflik Ayrıcalığı.....	304
IX. Bağışlamanın Geri Alınması: Bağlılığın Gevşekliği.....	305
X. Bağışlama Yüzünden Çıkarları Sarsılabilecek Olan Alacaklıların ve Mirasçılarının Korunması	307
XI. Bağışlamaya Dayalı İktisabın Dayanıksızlığı.....	308

UYGULAMA ÇALIŞMALARI

1. ANTİKACININ DÜŞ KIRIKLIĞI.....	312
2. İNŞAAT TAAHHÜDÜ	315
3. OYUN BOZAN FUTBOLCU	322
4. ÇALINMIŞ OTOMOBİL.....	325
5. BİLGİSAYAR ALIŞVERİŞİ	329
6. ARMAĞANDA AKSİLİK.....	334
KAVRAM DİZİNİ.....	337